

NEPRODÁM A NEVYMĚNÍM

I. ČTENÍ Z BIBLE

1. Královská 21

II. ČTENÍ Z BIBLE

Lukáš 9,24–25

Neboť kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však přijde o život pro mne, zachrání jej. Jaký prospěch má člověk, který získá celý svět, ale sám sebe ztratí nebo zmaří?

KÁZÁNÍ

„Neprodám! Neprodám! Neprodám! A ani za nic nevyměním.“ Na jedné straně stát, který chtěl stavět dálnici, na druhé straně statkářka, která nechtěla prodat svoje pozemky u Hradce Králové. Skoro dvacet let trvalo, než se dospělo k dohodě a statkářka nakonec výhodně prodala.

Nábót prodal nechtěl. Ani hned, ani za dvacet let. Ani první nabídce ani žádné další a lepší. Nabídku dostal. Od samotného krále. Nábótova vinice totiž sousedila s letní královskou rezidencí v Jizreelu. A král Achab velmi stál o to, aby ten pozemek získal. Jeho nabídka vůbec není špatná. Nesnaží se Nábota ošidit. Co nabízí, je naopak velmi štědré a velkorysé: výměna za jiné dobré pozemky nebo velmi dobré peníze.

Nábót ale jednoznačně odmítá. Nechce víc peněz ani větší pozemky. Vinice není na prodej. Je to rodinné dědictví, kterého se nechce a nesmí vzdát. Proč je Nábót tak kategoricky proti? Má tři dobré důvody.

1.

Nábót odmítá z úcty k Bohu a jeho zákonům. V Izraeli platila zásada, že půda je Boží vlastnictví. Po příchodu do zaslíbené země dostal každý kmen část země. A každá rodina si vylosovala, jakou část dostane do správy. Jako Boží vlastnictví byla ta půda neprodejná. Jedna generace ji předávala druhé jako dědictví propůjčené Bohem.

Bůh to tak určil. Najdeme to v knize Leviticus: „Země se nesmí prodávat natrvalo. Země totiž patří mně a vy jste u mě hosté a přistěhovalci“ (Lv 25,23). A následuje předpis, že pokud někdo zchudl a musel prodat, musí mu být umožněn zpětný odkup, pokud se může. Právo na zpětný odkup má rovněž blízký příbuzný – aby pozemek zůstal v rodině. A každý padesátý rok je vyhlášen takzvaný milostivý rok, kdy se půda vrací původním majitelům. Půda měla zůstat v rodině.

A neměla přecházet ani mezi kmeny. Kniha Numeri o tom mluví v souvislosti s dědickým právem dcer: „Izraelské dědictví nebude přecházet z kmene na kmen. Synové Izraele budou spjati každý s dědictvím svého otcovského kmene. Každá dcera, která má mezi izraelskými kmeny dostat dědictví, ať se vdá za někoho ve

svém otcovském rodu a kmeni, aby si všichni synové Izraele udrželi dědictví svých otců.“ (Nu 36,7–8 B21).

Jasně jsou v této souvislosti také instrukce pro krále: „Vládce nesmí brát nic z dědičného podílu lidu, nesmí je vytláčovat z jejich vlastnictví. Svým synům dá dědictví z vlastního majetku, aby nikdo z mého lidu nebyl vyháněn ze svého vlastnictví“ (Ez 46,18 B21).

Správně by něco takového nemělo krále Achaba ani napadnout. On s tím ale přišel. Nábót ovšem musí, protože ctí Boha, tuto nabídku jednoznačně a jasně odmítnout: „Chraň mě Hospodin, abych ti dal dědictví po svých otcích.“

Nábót je tvrdá palice. Je naprosto neústupný. Jeho tvrdošijnost a neoblomnost ale má velmi dobrý důvod. Není to vyjednávání o lepších podmínkách. Není to ani antipatie nebo nepřátelství vůči králi. Důvod je jiný. Hospodin a jeho přikázání.

Nábót se řídí Božími zákony. Boží přikázání je pro něho důležitější, než královo přání. Boží zákon je pro něho důležitější než prospěch, který by z toho mohl mít. „Boha je potřeba poslouchat víc než lidi,“ odpověděli apoštolé, když jim zakazovali mluvit o Ježíši a hrozili bitím, vězením i smrtí (Sk 5,29).

Boha je potřeba poslouchat víc než lidi, i kdyby to byl samotný král. Bůh a jeho zákony jsou na prvním místě. To stojí nade vším a nad každým. Z úcty k Bohu a jeho zákonu Nábót odmítá. Ctí Boha svou poslušností. Poslušností, která je výrazem hluboké víry a opravdové lásky k Bohu.

2.

Nábót odmítá také z úcty k otcům a jejich odkazu. Přijali a předávali, co jim Bůh svěřil. I z úcty k nim musí odmítnout královu nabídku. Co mu Bůh svěřil jako dědictví po otcích, zvláštní a speciální dědictví, musí opatrovat, chránit, rozvíjet a předat to další generaci.

Kdyby Nábót býval vyměnil, mohl svým dětem předat – lidsky viděno – něco lepšího. Ve skutečnosti ale horšího. Protože by jim nepředal to, co mu svěřil Bůh, aby předal. Nepředal Boží dar daný jeho rodině.

Někteří z vás jste také něco zdědili: dům, byt, zahradu, kus pole, nějaký obraz nebo šperk, možná něco jiného. I to jistě smíme a máme brát jako něco, co nám Bůh svěřil a s čím máme odpovědně zacházet jako dobří správci. Pro nás dnes nic z toho není „dědictví“, o jaké šlo v Nábotově případě. Můžeme svobodně vyměňovat a prodávat. A naopak si spíš dávat pozor, abychom na takových věcech neviseli svým srdcem tak, že se z toho stane modla.

Je tu ale jiné dědictví, které jsme od Boha dostali, abychom je spravovali a udržovali a předávali. Dědictví mnohem důležitější. Dědictví, ve kterém jde o věčnost. Je to dědictví víry, dědictví Božího lidu. Vinice, které se Nábót nechce vzdát, je v Bibli obrazem Božího lidu.

Dostali jsme víru. Dostali jsme Bibli, Boží slovo. Dostali jsme společenství sboru, do něhož patříme, rodinu víry. A mnoho dalších věcí. To všechno je nám

svěřeno jako dědictví po otcích a matkách ve víře. To je dědictví, které máme opatrovat chránit a rozvíjet. Kterého se nemáme vzdávat, ať jsou nabídky jakkoli lákavé.

Jako evangelíci máme veliké a krásné dědictví po otcích, kterého se nemáme vzdávat a měnit je za něco jiného. Je to dědictví reformace shrnuté do pěti hesel: sola scriptura, sola gratia, sola fide, solus Christus a soli Deo gloria.

Sola skriptura (pouze Písmo) znamená, že naše vyznání a náš život musí být v souladu s Písmem, které je Božím slovem. A že chápání a výklad Písma musí vycházet opět z Písma.

Sola gratia (pouze milostí) znamená, že spása je Boží dar, který dostáváme z milosti, nemůžeme si ho zasloužit svými dobrými skutky a zásluhami. Můžeme ho jen přijmout jako dar, a to sola fide (pouhou vírou). Vírou, která znamená, že Bohu důvěřujeme. Vírou, která vede k poslušnosti Boží vůle a dobrým skutkům, jež jsou vděčnou odpovědí na Boží lásku a milosrdenství, ne pokusem si něco zasloužit.

Solus Christus (pouze Kristus) znamená, že Ježíš Kristus je jediná cesta k Bohu a ke spáse. Soli Deo gloria (samému Bohu sláva) znamená, že všechna čest a úcta patří jedině Bohu, ničemu a nikomu stvořenému.

To vše je součástí našeho dědictví po otcích a matkách víry. A chraň nás Hospodin, abychom někomu prodali toto dědictví, nebo je za něco vyměnili. Nevzdat se ho je výrazem úcty k Bohu i otcům a matkám ve víře, k dobré tradici víry.

3.

V Nábotově odmítnutí je vedle hluboké úcty k Bohu a jeho přikázáním a úcty k otcům vyjádřena také úcta k samotnému králi. Achab je sice z Nábotova odmítnutí zklamaný, rozladěný, ale je mu jasné, že i jako král má hranice a mantinely. Že ani jako nejvyšší vládce nemůže ohýbat právo a platné zákony. I když po chuti mu to samozřejmě nebylo.

Nábót tím králi vlastně prokazuje velikou službu. Službu úcty a pravdy, službu svědectví – a proto službu opravdové lásky. Když Achabovi ukazuje k Bohu jako nejvyššímu vládci, kterého je třeba poslouchat.

Pokaždé když se odmítneme vzdát se Božího dědictví, pokaždé když zůstaneme poslušni Bohu a jeho přikázáním na prvním místě, je to také služba lidem kolem nás. Svědectví o Bohu. I když na to mohou – a často budou – reagovat rozčileně a podrážděně, nesouhlasně a odmítavě, uražené jako král Achab.

Toto vědomí, že jde o službu a o svědectví, nás může posilovat, společně s vědomím, že jde o věc úcty k Bohu a otcům. Nebojte se tvrdohlavě a neústupně říkat „ne“ na všechny nabídky druhých, které jsou v rozporu s Boží vůlí. Je to i pro jejich dobro.

4.

Nábot jednal správně. Zaplatil za to životem. Věc vzala do rukou královna Jezábel, zinscenovala proces, při kterém Nábota, který zůstal věrný Bohu i králi, odsoudili za hanobení Boha i krále a ukamenovali ho.

Ve většině případů to takto dramatické není. Nejde o život. Obvykle ani o žádné velké nepříjemnosti, které to člověku způsobí. A mnohokrát ani o malé. Musíme ale počítat s tím, že věrnost Bohu a jeho dědictví může a bude něco stát. Nábota to stálo jeho život.

Nábot ale udělal, přestože to může znít jako protimluv, to jediné opravdu životodárné, co udělat mohl. Zachránil svůj život tím, že o něj kvůli věrnosti Bohu přišel. Přesně podle Ježíšova slova: „Kdo si chce zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však přijde o život pro mne, zachrání jej. Co je člověku platné, že získá celý svět, ale ztratí nebo zmaří sám sebe?“ (Lk 9,24-25).

Nábot neztratil, ani nezmařil sám sebe. Boha poslouchal víc než lidi. Díky Bohu za jeho příklad statečné a poslušné víry.

MODLITBA PO KÁZÁNÍ

Prosíme tě, náš Spasiteli a Pane, posilni nás k nábotovské tvrdohlavosti a neústupnosti, abychom se nikdy nevzdali a za nic nevyměnili dědictví, které máme od tebe, dědictví víry, dědictví spásy. Amen.

Michal Šourek, 4. 2. 2024